

Čís. 1359.

Není proti dobrým mravům úmluva, již uzavřel lékař s pacientem, že ho nebude léčit způsobem takovým, k jakému byl zavázán vůči nemocenské pokladně, nýbrž na jeho útraty způsobem rozsáhlejším a pečlivějším.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1921, Rv I 751/21.)

Zámožný ředitel dolů a člen nemocenské pokladny požádal na počátku svého léčení žalujícího lékaře nemocenské pokladny, by ho neléčil jako člena nemocenské pokladny, nýbrž jako soukromého pacienta, by si veškeré návštěvy zapisoval a pak podal účet, který on sám zaplatí, vymíniv si, by žalobce k němu vždy neodkladně přijel, když pošle proň povoz. Žalobce vykonal u nemocného několik návštěv a domáhal se po jeho smrti na pozustalosti zaplacení 2500 K. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě do výše 1400 K. Důvody: Žalovaná pozustalost namítá: že úmluva, svrchu uvedená, jest pouhým slibem darovacím, příčí se dobrým mravům a zásadám stavovským, neboť žalobce měl povinnost, by za roční honorář, nemocenskou pokladnou mu skytaný, léčil zůstavitele bez veškeré další úplaty. Není pochyby, že dle § 1152 obč. zák. má žalobce plné právo požadovati odměnu za léčení, pokud dle úmluvy nebyl povinnován tak činiti bez zvláštní úplaty. V tom směru uvádí zcela správně dobrozdání české sekce lékařské komory v Praze, že pokladenský lékař jest povinen zdarma léčiti členy pokladny; že však mezi nemocnými a lékařem může býti umluveno, že lékař nebude léčiti nemocného za honorář, placený pokladnou, nýbrž na jeho soukromý účet, což se může státi zvláště tehdy, žádá-li nemocný na lékaři větší péči, než k jaké lékař jest povinen členům pokladny. Taková úmluva dle uvedeného posudku nepřičí se ani zásadám stavovským ani duchu a obsahu rámcové smlouvy, sjednané se svazy nemocenských pokladen v roce 1917. Tento náhled plně sdílí také soud procesní, uváží-li se, že honoráře, skýtané lékařům nemocenských pokladen za léčení členů pokladen, jsou velmi malé vzhledem k nynějším drahotným poměrům a nemůže se zajisté na lékařích těch požadovati, aby za tento tak nízký honorář konali více, než jsou povinni jako pokladenská lékařská, a proto i dle názoru soudu nepřičí se úmluva ani dobrým mravům, ani zásadám stavovským. Z uvedeného plyne, že lékař za onu větší péči, než k jaké byl povinen jako pokladenský lékař, přiměřenou odměnu žádati může. Pochybnou jest však otázka, zda-li lékař i vzhledem k úmluvě, shora uvedené, může požadovati odměnu také za onu péči, které byl jako pokladenský lékař povinen a to bez veškeré úplaty od člena pokladny. Tu stanoví § 940 obč. zák., že úmluva jest darováním v tom případě, dá-li někdo někomu něco z vděčnosti buď za jeho zásluhy, neb, by se mu odměnil, když však příjemce nemohl se jinak věnování toho domáhati žalobou. V tomto případě zajisté nemohl se domáhati žalobce žalobou odměny za úkony, které jako pokladenský lékař musil provésti, a jest tudíž v tomto směru považovati prohlášení zůstavitele za pouhý slib darovací bez náležité formy a tudíž ve smyslu § 942 obč. zák. nežalovatelný. V úmluvě oné spatřuje tedy soud smlouvu smíšenou částečně úplatnou, částečně bezúplatnou. Odvolací soud zvýšil přisouzený

peníz na 2150 K. **D ů v o d y:** Není sporu o tom, že by žalobce byl býval jako lékař, nemocenskou pokladnou ustanovený, povinen poskytnouti zůstaviteli bezplatně lékařskou pomoc, ovšem jen v mezích závazků, oproti nemocenské pokladně převzatých, avšak povinnost ta zanikla prokázaným prohlášením zůstavitele, by ho žalobce neléčil jako člena nemocenské pokladny, nýbrž na jeho výlohy jako soukromého pacienta. Právní poměr mezi žalobcem a zůstavitelem jest tudíž posuzovati výlučně dle §§ 1151 a 1152 obč. zák. jako poměr soukromoprávní, založený právním jednáním úplatným. Zda je správným názor strany žalované, že úmluva, kterou by si dal lékař slíbiti odměnu za lékařskou pomoc, poskytovanou členům nemocenské pokladny, od níž je placen, je nemravná, že se příčí zákonům a dobrým mravům, po případě do jaké míry, nelze vyřknouti všeobecně pro všechny případy, nýbrž nutno oprávněnost jeho posuzovati podle okolností případu. Tvzení, že úmluva taková je nemožná, nemá vůbec v zákoně opory. Naproti tomu mohla by býti nemravnou a zákonům se příčící — tudíž neplatnou — úmluva, kdyby lékař nemocenské pokladny činil poskytnutí povinné pomoci členu nemocenské pokladny odvislým od toho, dá-li mu tento člen za povinné ošetření ještě zvláštní odměnu, a kdyby pacient, okamžitě pomoci potřebující, ve své tísní žádanou odměnu lékaři slíbil z obavy, že by lékař jinak mu pomoci neposkytl aneb, že by ho náležitě neošetřil. O něco takového se však v tomto případě nejedná. Zůstavitel byl zámožným mužem, který patrně uznával, že by lékař nemocenské pokladny za 200 K, které od nemocenské pokladny jako paušální odměnu měsíčně dostával, nemohl mu poskytnouti ošetření tak pečlivé a časté, jak by si pacient přál a proto z vlastního popudu a dobrovolně učinil prohlášení prvním soudem zjištěné. Přijal-li žalobce dotčený projev vůle za podmínku, v něm obsažených, v úmyslu a snaze, že vyhoví zvýšeným požadavkům, na něho kladeným, nelze v jednání takovém spatřovati nic nemravného ani nezákonného. Co do jednotlivostí zvýšil odvolací soud přiměřeně jednotlivé položky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dle zjištění nižších soudů byla mezi zůstavitelem a žalobcem uzavřena soukromoprávní smlouva toho obsahu, že žalobce nebude ho léčiti způsobem takovým, k jakému byl zavázán vůči nemocenské pokladně, nýbrž že bude ho léčiti způsobem rozsáhlejším a pečlivějším. Takováto smlouva nepřičí se dobrým mravům a neodporuje zejména ustanovení § 879 obč. zák. Žalobce jest tudíž oprávněn, poněvadž podle zjištění nižších soudů skutečně závazku tomu vyhověl, žádati na žalované pozůstalosti přiměřenou úplatu za konané léčení.

Čís. 1360.

Žaloba dle § 35 ex. ř. jest přípustna i tehdy, zanikl-li vymáhaný nárok jen částečně.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1921, Rv I 899/21.)